

No és país per a evasors

“Si volem competir en un món global, hem de jugar amb les mateixes regles de joc que tothom”. Una obvietat, si no fos perquè la reflexió fa referència a Andorra, fins el 2009 un microestat orgullós de pertànyer a la llista negra de paradisos fiscals, blindat a les inversions estrangeres lliures, sotmeses a un testaferró o a la majoria accionarial d'un andorrà, i on els ciutadans no pagaven impostos directes. Però en menys de cinc anys els andorrans s'han vist abocats a un canvi mental i cultural brutal, un xoc que deixa un estat homologable a Europa, sense trampes i amb el vist-i-plau de la comunitat internacional. Pel camí, una reforma fiscal a fons que estableix quatre grans tributs indirectes –societats, activitats econòmiques, impost de renda de no residents i IRPF– i una llei d'inversions estrangeres, que ha de desencadenar acords amb d'altres països per evitar la doble imposició, i, per tant, normalitzar les relacions comercials i fiscals entre Andorra i els països de l'entorn europeu.

Però la revolta no l'ha desencadenada una reflexió profunda de la societat andorrana. Al contrari, són pocs els andorrans que haurien triat voluntà-

No vol ser ni un país bústia ni la solució a la crisi dels països veïns. Andorra s'ofereix a les empreses foranes com una oportunitat per a créixer internacionalment i enfortir-se. Una fiscalitat homologada amb Europa, un entorn privilegiat i nínxols de mercat per explotar. EL TEMPS conversa amb agents econòmics andorrans per esbrinar què n'esperen, d'aquesta revolució.

riament el camí de la normalització, que implica renunciar a un microestat –menys de 30.000 ciutadans amb nacionalitat i gairebé 50.000 immigrants– bastit de privilegis i poques obligacions, que feia vida al marge dels mercats i les regles de joc internacionals i que era capaç de preservar intacta la seva identitat. Van ser l'OCDE i la UE, que fins aleshores no s'havien preocupat gens del paradís andorrà, els qui van collar l'administració, conscients que Andorra no quedava blindada de la crisi financera i econòmica. I de fet, Andorra ja n'era conscient. El turisme, el comerç i la banca, els tres pilars de l'economia andorrana, tenien esquerdes importants i havien d'apuntalar-se d'alguna manera.

Temps perdut. “Sempre anem a mitges, a Andorra. Reaccionem quan tenim un toc d'alerta extern. Aquesta vegada, les pressions de fora han acabat donant la raó al percentatge d'andorrans que ja demanàvem aquesta normalització des de feia temps. Des del 1982 que l'aleshores cap de Govern Òscar Ribas advertia que el país quedaria en un carreró sense sortida si no s'obria al món, però no hi va haver manera perquè la societat no estava prou madura. El resultat és que s'ha perdut molt de temps per no fer-ho abans i ara és més car i costós de fer. Però no tenim alternativa, l'economia està molt tocada”, reflexiona Marc Vila, advocat i ex-ministre de Justícia i Interior d'Andorra.

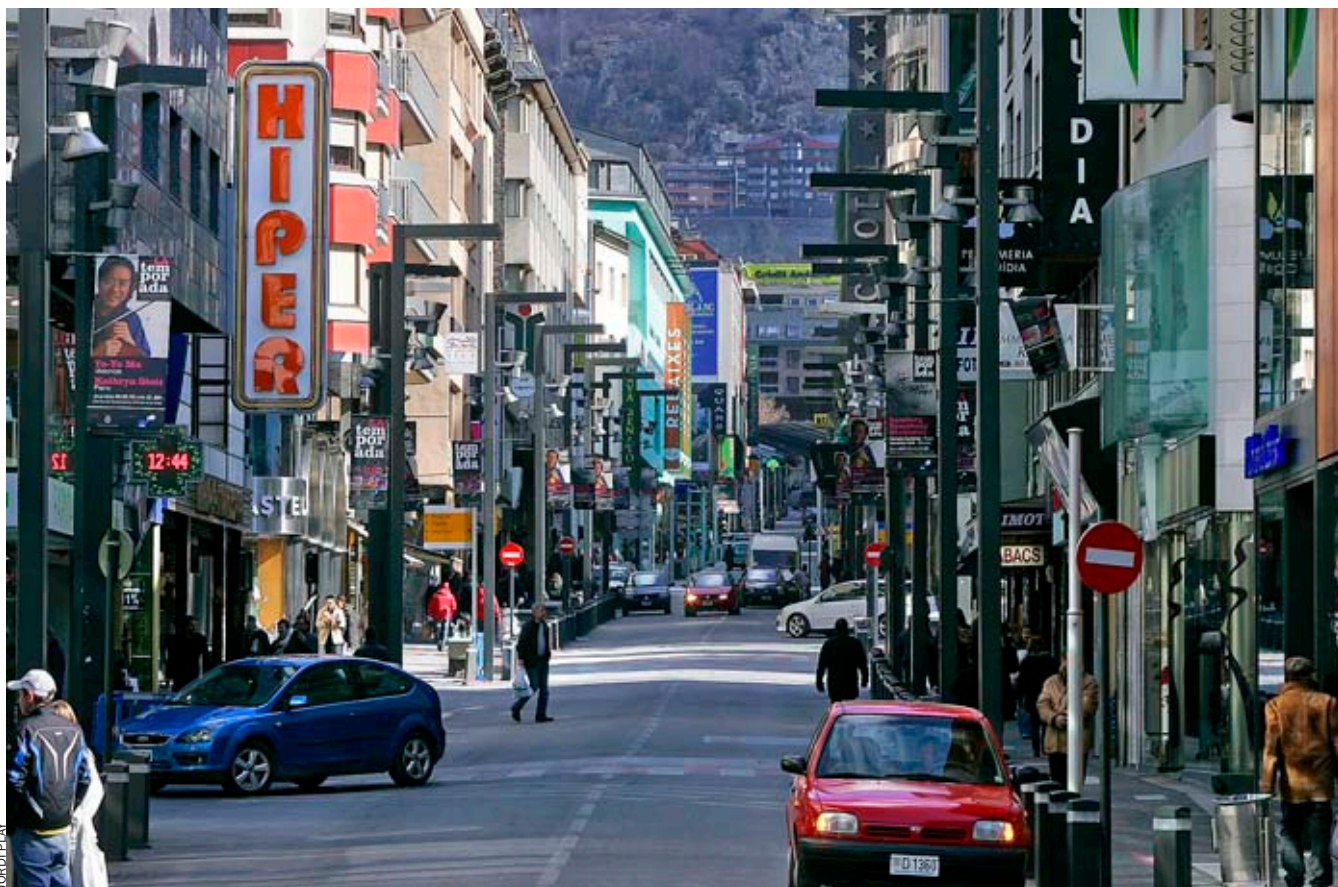
El president del Cercle Euram d'Andorra, Francesc Robert, també adverteix que la reforma arriba molt tard, quan l'economia andorrana, “basada històricament en proteccionismes, oligopolis i monopolis que han fet molt de mal al país”, ja està molt “trinxada”. Robert veu imprescindible una obertura econòmica sense restriccions que obri la porta a tota mena d'inversions al país, “sense caure una altra vegada en trampes de proteccionisme o en reformes a mitges tintes, perquè al final, el model econòmic andorrà només ha aconseguit perjudicar els consumidors i els mateixos empresaris andorrans”.

Des de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra l'obertura



JORDI PLAY

Els ingressos pel tabac han estat històricament un pilar de l'economia, però han perdut molt de pes.



Els comerciants i empresaris estan convençuts que els inversors internacionals buscaran aliances amb andorrans, coneixedors del mercat local.

es veu com “una necessitat, però sobretot com una gran oportunitat per al país i per als mateixos andorrans”, assegura la directora de la Cambra, Pilar Escalier. “Nosaltres no tenim el *know-how* per a desenvolupar sectors econòmics alternatius al turisme, el comerç i la banca, per això l’arribada d’inversors internacionals, sols o en col·laboració amb socis locals, donarà una alenada d’aire fresc al país. Ens ho plantejem en aquest sentit més que no pas perquè vinguin a reforçar aquests sectors tradicionals, tot i que la competència és bona i és un estímul per a millorar”.

En aquest sentit, Escalier deixa clar que el model comercial històric d’Andorra, que actualment compta amb 2.200 establiments comercials i 5.500 empreses registrades, encara és una fórmula d’èxit: “Té recorregut, sobretot perquè encara existeix diferencial de preu i perquè ofereix un ventall de productes prou més ampli que França o Espanya. El tabac, la perfumeria, la parafarmàcia i els car-

burants aguanten molt bé la crisi malgrat l’evident davallada del consum”, sentència Escalier.

La Confederació Empresarial Andorrana també s’ha abocat de ple a promoure l’obertura econòmica, amb conferències a Catalunya i expedicions a diferents països en què, sota el lema “Invertir amb Andorra”, miren d’atraure inversors que vulguin venir al país a fer negoci, i que vulguin fer-ho amb andorrans, no només a Andorra. Als empresaris no els agrada que es defineixi Andorra com “un país blindat” per referir-se a la prohibició legal d’establir-se al país sense passar per un testafarro o accedir a què un andorrà tingui el control majoritari de l’empresa.

Pere Augé, vice-president executiu de la comissió de relacions institucionals i internacionals de la Confederació Empresarial Andorrana (CEA), explica per què l’empresariat no tem l’arribada de capital forà lliure de restriccions proteccionistes: “Molts dels grans impulsors econòmics del país

van arribar de fora, això demostra que el fet que fos un país tancat des del punt de vista legal no va ser impediment perquè gent de molts països vingués a viure i a desenvolupar els seus negocis a Andorra. Però ara el canvi és molt més transcendent, ens hi juguem el futur del país. Necessitàvem un re-
vulsiu per a una economia madura que estava en un procés de canvi de cicle, una economia estancada en decadència des de principis dels 2000”.

Per als empresaris, la reforma integral de la fiscalitat i les inversions estrangeres és la clau de volta per a la seva pròpia internacionalització. “Hem de poder sortir fora amb garanties de tractament igualitari amb relació a d’altres països d’Europa i del món. Per créixer o per necessitat, perquè el mercat interior està tocat en sectors com la construcció i la indústria vinculada, i professionals com arquitectes i enginyers no tenen més remei que sortir fora per intentar donar continuïtat a la seva empresa”, apunta el president de la CEA, Xavier Altimir.



La Confederació Empresarial Andorrana (CEA) explica el nou model econòmic i fiscal a inversors de diferents països. A la imatge, una reunió amb empresaris catalans a Foment del Treball.

Els agents econòmics del país remarquen el canvi cultural i mental que suposa per a la societat andorrana passar de no tributar a tributar i a trobar competidors en els seus negocis, però com apunta Pilar Escalier, “la gran majoria d’empresaris del país han entès que l’homologació fiscal és un benefici i que s’ha de contribuir si volem tenir contrapartides, i que si volem competir en un món global, hem de jugar amb les mateixes regles de joc que tothom”.

Els canvis són molt importants. Els andorrans passen “de no tenir obligació de presentar comptes a presentar-los, pagar impost de societats, impost d’activitats econòmiques i aviat un IPRF”, rebla la directora de la Cambra de Comerç, que si bé reconeix que “necessitem una mica de temps per digerir aquest canvi brutal”, entén que el país no es pot permetre “demorar més la qüestió”, perquè si no es tanca la reforma fiscal –el Consell General està a punt d’aprovar el darrer impost–, no es poden signar convenis contra la doble imposició que obrin definitivament les portes a les empreses foranes. A hores d’ara, només hi ha acord amb França.

L’evasor ha mort. El fet que Andorra homologui el seu sistema fiscal fins a nivells acceptables per l’OCDE i la UE implica no sols un salt endavant per a les relacions comercials, sinó una

imatge transparent d’Andorra al món. I una mala notícia per als evasors. Com explica l’advocat Marc Vila, “la reforma fiscal significa la mort de l’evasor clàssic i la recerca d’un resident real, que vingui a fer negocis i a crear riquesa aquí realment, no que ho faci veure. La via del paradís fiscal és morta, ara toca eliminar totes les figures falses de prestanoms, testaferrós, evasors, etc. Els francesos i espanyols clàssics que venien aquí a fer evasió fiscal es trobaran amb una legislació que els ho impedirà. Andorra mai no ha estat un país de falses societats, però sí d’estalvi patrimonial, en alguns casos d’evasors, que ara es veuran atrapats”.

En la mateixa línia, la directora de la Cambra de Comerç també envia un missatge clar en aquest sentit: “Volem fer economia real i honesta, per això busquem empreses que es puguin sentir de gust a Andorra, que operin des d’aquí i generin riquesa i llocs de treball per al país, perquè la mateixa llei de societats i la llei d’activitats econò-

Ben pocs agents són reticents al canvi, conscients que és vital per a salvar l’economia

miques així ho preveuen. Per tant, que ningú no vingui a Andorra pensant que hi trobarà un país bústia on podrà domiciliar la seva empresa i desaparèixer per sempre més”.

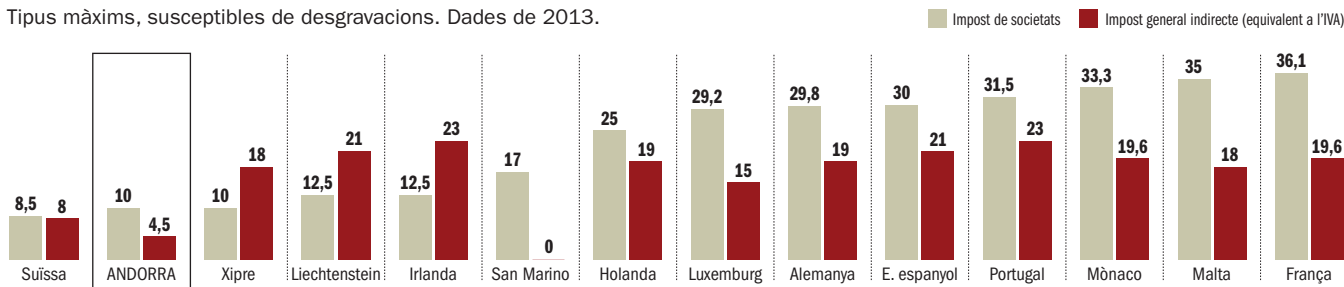
L’ordenament jurídic que dona forma a l’obertura i la reforma fiscal estableix una fiscalitat més baixa que la resta d’Europa, perquè el mateix estat no necessita tenir unes imposicions tan altes com altres països, per dimensió i població, i perquè aquest diferencial fiscal és l’incentiu que marcarà l’arribada de més o menys empreses a crear riquesa a Andorra.

Un reforç per a l’Euram. Per la seva banda, el president del Cercle Euram d’Andorra, Francesc Robert, assenyalava que el nou entorn econòmic és una oportunitat per a les empreses dels Països Catalans que vulguin reforçar-se, però que en els seus territoris d’origen troben una pressió fiscal excessiva: “Aquesta obertura ens hauria de portar a enfortir els vincles amb els nostres veïns de l’Euroregió de l’arc mediterrani, que poden tenir una pota a Andorra, o la seu central, i a la vegada treballar amb els seus veïns de l’Euram”. Ara bé, Robert reconeix que la situació geogràfica d’Andorra presenta alguns inconvenients que poden frenar les deslocalitzacions, “logísticament, no tenim els avantatges de tenir un aeroport al costat, una autopista o una línia de tren”, rebla.

Francesc Robert assenyalava que el fet que una empresa catalana s’installi de bell nou a Andorra o traslladi la seva seu al país no ha de ser vist com una competència deslleial, perquè el resultat final serà un enfortiment mutu. Així, el president del Cercle Euram a Andorra argumenta que “una empresa catalana instal·lada a Andorra pagarà menys impostos, i per tant es podrà fer més forta i expandir el seu negoci. És més avantatjós començar en una zona de tributació baixa, és un trampolí per a un empresari, que pot créixer en el seu marc comercial natural, que és l’arc mediterrani. El mercat és global, és evident, però els negocis sempre comencen en la proximitat, i si fem negocis amb Catalunya, Catalunya fa negocis amb nosaltres. Tots hi guanyem”, sentència.

La nova fiscalitat andorranca

Tipus màxims, susceptibles de desgravacions. Dades de 2013.



En aquest sentit, Marc Vila afegeix que “no podem demanar que vinguin grans empreses de Catalunya a Andorra, però sí mitjanes empreses una mica fortes i competents o emprenedors que muntin aquí el seu negoci i el facin gran. Una regla clàssica dels andorrans és guanyar-nos el pa sense molestar els veïns francesos i espanyols, i amb aquesta reforma la complim”.

De mòbils a cèl·lules mare. El fet de ser un estat permet a Andorra legislar sobre gairebé qualsevol matèria. Per exemple, sobre assaigs amb cèl·lules mare, una possibilitat que contempla perquè ha rebut alguna oferta de laboratoris d'investigació en aquest sentit. Entitats de prestigi com La Salle o la clínica Quirón ja han decidit obrir negoci a Andorra, i també s'hi han instal·lat empreses dedicades a les TIC, sobretot aplicacions mòbils i targetes de crèdit, un camp en el qual el país creu que té molt espai per córrer.

Els empresaris es mostren especialment optimistes en aquest terreny.

“Som un país molt segur, els serveis d'intel·ligència americans situen Andorra com el segon país més segur del món, per tant és un argument més per a atraure empreses”, remarca el president de la CEA, Xavier Altimir. El seu company de files, Pere Augé, afegeix com a atractiu “la potestat de poder decidir la nostra legislació, i per tant, facilitar, si és oportú per a Andorra, l'arribada d'inversions potents que en altres països es trobarien més barreres”.

Ara bé, Andorra no fa miracles. Els agents econòmics consultats coincideixen a dir que Andorra no és la solució a la crisi dels territoris veïns, sinó una oportunitat per a optimitzar recursos, per a créixer internacionalment i tenir una plataforma on desenvolupar coneixement i iniciatives, i evidentment, on treure avantatges fiscals importants. Però la fiscalitat no pot ser l'argument definitiu, remarquen.

“Aquest país s'està reinventant, ha canviat tots els paràmetres econòmics del seu model i ha apostat per uns altres de molt diferents. Oferim un

país òptim i culturalment afí, amb unes condicions extraordinàries comparativament amb les pressions que puguis tenir a Espanya, França o qualsevol altre país. Un plantejament de país tant per a persones que volen optimitzar la seva vida personal com per a empreses que volen desenvolupar projectes. És difícil trobar a Europa una oferta com la d'Andorra”, argumenta Altimir.

No oblidar el comerç. Però la CEA reclama que la gran revolució econòmica no comporti abandonar els sectors que tradicionalment han sostingut el país. “Cal fomentar també el progrés del turisme i el comerç; si Andorra perd això, ja no tindria sentit, perquè aleshores seria només un centre financer. No volem canviar el model econòmic sinó diversificar i reforçar”, rebla el president dels empresaris andorrans.

La revolució ha estat accelerada, no exempta de reticències dels sectors més conservadors del país. Però ja no hi ha marxa enrere. Andorra és un país nou, un país que vol viure a Europa.

estudis
virtuals
formació en línia



MATRÍCULA OBERTA

Les preinscripcions s'han de fer al web www.uda.ad

BÀTIXELORS EUROPEUS
(estudis de primer cicle)

- Administració d'empreses
- Comunicació
- Dret
- Humanitats
- Informàtica
- Llengua catalana

Termini: 7 de febrer

CURSOS D'ACTUALITZACIÓ

- Constitució i altres fonts del dret d'Andorra
- Dret públic d'Andorra
- Didàctica de la llengua catalana
- Patrimoni cultural d'Andorra

Termini: 21 de febrer



UNIVERSITAT D'ANDORRA

Plaça Germandat 7
AD600 Sant Julià de Lòria
T. (+376) 743 000

